

03.09.2021

**ANKARA
TİCARET BORSASI
Basın Bürosu**

**GÜNLÜK BASIN
ÖZETLERİ**

**3 Eylül 2021
Cuma**

03.09.2021

RESMİ GAZETE'DE BUGÜN

3 Eylül 2021 Cuma

YÜRÜTME VE İDARE BÖLÜMÜ

CUMHURBAŞKANI KARARI

— Samsun İlinde Yapılacak Olan Katot Bakır ve Kimyasal Gübre Üretim Tesisi Yatırımına Proje Bazlı Devlet Yardımı Verilmesine İlişkin Karar (Karar Sayısı: 4446)

YÖNETMELİKLER

- Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Döner Sermaye İşletmesi Yönetmeliği
- Gazi Üniversitesi Otizm ve Gelişimsel Bozukluklar Uygulama ve Araştırma Merkezi Yönetmeliği
- Pamukkale Üniversitesi Döner Sermaye İşletmesi Yönetmeliği

Küresel gıda fiyatları 2 aylık geri çekilmenin ardından yeniden yükselişte

Birleşmiş Milletler (BM) Gıda ve Tarım Örgütü (FAO) Ağustos ayı Küresel Gıda Fiyat Endeksi, Haziran ve Temmuz'daki düşüşün ardından Ağustos'ta yeniden yükselişe geçti.

FAO Gıda Fiyat Endeksi, Ağustos'ta aylık bazda yüzde 3,1 yükselirken, yıllık bazda yüzde 32,9 arttı.

Endeksin art arda iki aylık düşüşünün ardından Ağustos'ta yeniden yükselişe geçmesinde şeker, bitkisel yağlar ve tahıl alt endekslerindeki yükselişler etkili oldu.

03.09.2021

FAO Tahıl Fiyat Endeksi Ağustos'ta aylık bazda yüzde 3,4 artarken, yıllık bazda yüzde 31,1 yükseldi.

FAO Bitkisel Yağ Fiyat Endeksi, Temmuz ayındaki beş ayın en düşük seviyesinden toparlanarak Ağustos ayında yüzde 6,7 yükseldi.

FAO Süt Ürünleri Fiyat Endeksi Ağustos'ta aylık bazda marjinal bir düşüş gösterse de yıllık bazda yüzde 13,6 arttı.

FAO Et Fiyat Endeksi ise Ağustos'ta aylık bazda hafif bir artışa karşın yıllık bazda yüzde 22 yükseldi.

FAO Şeker Fiyat Endeksi de aylık bazda yüzde 9,6 yükseldi.

Domates, meyve ve sebze endeksinde tehlikeli sinyal

Antalya Ticaret Borsası (ATB), Ağustos ayı Antalya Halleri Domates, Sebze ve Meyve Endeksini açıkladı.

Antalya Ticaret **Borsası** (ATB), Ağustos ayı Antalya Halleri Domates, Sebze ve Meyve Endeksini açıkladı.

Ağustos ayı endeksleri miktarda bir önceki aya göre domateste yüzde 37.97, sebzede yüzde 24.81 ve meyvede ise yüzde 19.79 azaldı.

Geçen yılın aynı ayına göre (yıllık) endeks domateste yüzde 14.77, sebzede yüzde 1.11 ve meyvede yüzde 0.10 azalırken, miktar endekslerindeki azalış eğilimi Ağustos ayında da devam etti.

Ağustos ayı yıllık gerçekleştirmelerde sebze miktar endeksindeki yüzde 1.11'lik azalışa karşılık fiyat endeksinde yüzde 66.45'lik artış oldu. Fiyattaki bu artış son 6 yılın Ağustos ayı rekoru olarak kaydedildi.

Meyve miktar endeksindeki yıllık yüzde 0.10'luk azalışa karşılık fiyat endeksi yüzde 61.63'lük artış gösterdi. Meyve fiyatlarındaki bu artış da son 6 yılın rekoru oldu.

Bir önceki aya göre domates işlem miktar endeksi Ağustos ayında yüzde 37.97 azalırken, işlem fiyatı endeksi ise bir önceki aya göre yüzde 24.77'lik artış gösterdi.

03.09.2021

Bir önceki aya göre sebze miktar endeksi, önceki iki yılla uyumlu bir seyir gösterirken, fiyat endeksi ise son üç yılda özellikle Temmuz ve Ağustos aylarında farklı eğilimler kaydetti. Bu farklılaşma Eylül ve Ekim aylarında da geçen iki yılda yaşandı.

Sebze işlem miktar endeksi Ağustos ayında yüzde 24.81 azalırken, fiyat endeksi yüzde 12.60 arttı. Bu fiyat artışı, son üç yılın en yüksek Ağustos ayı artışı oldu

Bir önceki aya göre meyve işlem miktar endeksi, Ağustos ayında yüzde 19.79 azalırken, işlem fiyat endeksi yüzde 19.42'lik artış gösterdi.

Antalya hallerinde işlem gören meyvenin 2021 yılı Ağustos ayı endeks değişimleri, miktarda ve fiyatta önceki iki yılın değişimleriyle uyumluluk gösterdi.

Meyve fiyat endeksindeki değişimin şiddeti ise önceki iki yıldan daha yüksek seyretti.

Kartlı harcamalar ocak-nisan döneminde yüzde 41 arttı

Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB) ve Visa'nın Harcamalar Araştırması'na göre 2021'in ocak-nisan dönemi itibarıyla kartlı harcamalar geçen yılın aynı dönemine göre yüzde 41 arttı.

TOBB, Türkiye'de yapılan kartlı harcamalarda yeni tip koronavirüs (COVID-19) etkisini inceleyen araştırmanın sonuçlarını paylaştı.

İlki Mart-Ağustos 2020 dönemine bakılarak gerçekleştirilen araştırmanın ikincisinde, salgının kış aylarına denk gelen ikinci dalgası ve 2021'in ilk dört ayı analiz edildi.

Araştırmada öne çıkan sonuçlara göre, Türkiye'de 2020 yaz aylarındaki normalleşme ile başlayan toparlanma süreci, ikinci dalganın başladığı aralık ayında yavaşlamakla birlikte eski ivmesini kısa sürede tekrar kazandı. 2021'in ocak-nisan döneminde kartlı harcamalar geçen yılın aynı dönemine göre yüzde 41 arttı.

Türkiye, 3 ülkeden daha iyi bir sınav verdi

Araştırmada COVID-19 döneminde erken ve kısıtlayıcı tedbirler alan İtalya, diğer ülkelere oranla daha az kısıtlama getiren İsveç ve Türkiye'ye benzer kısıtlama yaklaşımları gösteren ABD ile kıyaslamalar yer aldı. Buna göre Türkiye'nin diğer ülkelere göre daha iyi performans sergilediği ortaya çıktı.

İkinci dalganın başlangıcında kartlı harcamalar bakımından İsveç keskin düşüşler yaşarken, benzer kısıtlamalar uygulayan ABD ve

03.09.2021

Türkiye'nin kartlı harcamalar grafiğinin birbirine yakın dalgalanmalar yaşadığı gözlemlendi.

Temmuz 2020-Mart 2021 dönemindeki tüm aylarda Türkiye'nin diğer üç ülkeye kıyasla daha iyi bir sınav verdiği de dikkati çekti. Mart 2021'de yıllık bazda kartlı harcamaların Türkiye'de yüzde 50, İtalya ve ABD'de yüzde 40 oranında büyüdüğü, İsveç'te ise yüzde 15 küçüldüğü görüldü.

Kartlı harcamaların 3 yıldızı "e-ticaret, banka kartları ve temassız ödeme" oldu

Türkiye'de, Nisan 2019-Mart 2020 ve Nisan 2020-Mart 2021 dönemindeki harcamalar karşılaştırıldığında, 3 önemli sıçrama öne çıktı.

Sokağa çıkma kısıtlamaları ve tüketici alışkanlıklarının değişmesiyle Türkiye'de rekor seviyelere ulaşan e-ticaretin yüzde 55, banka kartı harcamalarının yüzde 40 büyümesi ve temassız ödemelerin 6 katına çıkmış olması kartlı ödemelerindeki büyümenin yapı taşlarına işaret etti.

Kartlı ödemelerin yüzde 17'sini oluşturan banka kartı harcamalarının, kredi kartı yıllık büyümesinin 2,5 katı üzerinde artması da ayrıca dikkati çekti.

Elektrik-elektronik ve yapı-dekorasyon sektörlerinde dikkati çeken büyüme

Araştırma kapsamında, farklı sektörlerde COVID-19 sürecine bağlı olarak gerçekleşen değişimler de analiz edildi.

Buna göre, evde kalmanın zorunlu olduğu ve uzaktan eğitimin devam ettiği salgının ikinci dalgasında, tüketicilerin artık e-ticareti benimsemiş olmasının da etkisiyle market- AVM - gıda, yapı-dekorasyon ve elektrik - elektronik sektörlerinde hızlı ve kalıcı bir büyüme gerçekleşti.

Market - AVM - gıda sektörleri kategorisinde 2021'in nisan ayında geçen senenin aynı dönemine göre yüzde 41 artış gözlemlenirken, bu oran elektrik-elektronik sektöründe yüzde 82, yapı-dekorasyon sektöründe ise yüzde 118 olarak gerçekleşti.

Restoran sektöründeki harcamalar söz konusu dönemde üç kat arttı. Bu artış, paket servise geçen ve internet üzerinden sipariş almaya başlayan işletmelerin dijital dönüşüme uyum sağladığına işaret etti.

"Türk iş dünyası tüketici ihtiyaçlarına daha kolay cevap veriyor"

Açıklamada görüşlerine yer verilen TOBB Başkanı Rifat Hisarcıklıoğlu, Türk iş dünyasının dinamik yapısının, Türkiye'yi diğer ülkelerden pozitif ayırttığını ifade etti.

Hisarcıklıoğlu, her krizin, kendi fırsatını da beraberinde getirdiğini belirterek, "İçinden geçtiğimiz pandemi döneminde Türk iş dünyası dinamik yapısı sayesinde, hızlı bir dönüşüm sürecinden geçerek e-ticaret, paket servis gibi uygulamaları hayata geçirerek, tüketici ihtiyaçlarına daha kolay cevap verir hale geldi. Bu dönüşüm hem firmaların pandemiden daha sınırlı etkilenmesine hem de tüketicilerin tüketim alışkanlarını devam ettirebilmesine imkan sağladı." değerlendirmesinde bulundu.

İş dünyasının içinden geçtiği dönüşümde sürecinde TOBB olarak firmalara rehberlik ettiklerine de işaret eden Hisarcıklıoğlu, salgın sürecinin, e-ticaretin asla ihmal edilmemesi gerektiğini bir kez daha gösterdiğini vurguladı.

Hisarcıklıoğlu, bu dönemde kredi kartı harcamalarının 3'te 1'inin e-ticaret üzerinden yapıldığını aktararak, üyeleri e-ticarete hazırlamak için birçok online bilgilendirme toplantısı düzenlediklerini de ifade etti.

Salgın sürecinden en çok etkilenen küçük işletmeleri desteklemek, tüketiciler nezdinde farkındalıklarını artırmak amacıyla TOBB ve Visa olarak "Bu Sesler Hiç Bitmesin" sloganıyla "Bir Alışverişle Çok Şey Fark Eder" kampanyasını hayata geçirdiklerini hatırlatan Hisarcıklıoğlu, bu farkındalık çalışmasıyla tüketicilerin alışverişlerini küçük işletmelerden yapmalarının önemini anlatmaya çalıştıklarını kaydetti.

Salgının ikinci dalgasında kartlı harcamalarda büyüme trendi

Visa Türkiye Genel Müdürü Merve Tezel araştırmanın, Türkiye'nin salgının ikinci dalgasında da kartlı harcamalar bakımından büyüme trendinde olduğunu ortaya koyduğunu belirterek, şu değerlendirmelerde bulundu:

"Bu performansın itici güçleri, pandemi öncesine göre eşik atladığı görülen online harcamalar, ödeme tercihlerinde artık bir norm haline gelen temassızın devam eden yükselişi ve banka kartı ile yapılan harcamalardaki artış oldu.

Ülkemizdeki kartlı ödemeler altyapısının tüketici davranışındaki değişime cevap verebilecek şekilde gelişmiş olmasının bu büyüme trendine etkisi büyük. Yine araştırmadan çıkan sonuçlara göre başta yemek sektörü olmak üzere, pek çok sektörde faaliyet gösteren KOBİ'lerin pandeminin ikinci dalgasında işlerini, değişen tüketici beklentilerine göre uyumlandırığını görüyoruz."

Tezel, Visa olarak bu çıktıların ışığında KOBİ'lerin dijitalleşmesine verdikleri desteği İşimi Yönetebiliyorum projesi ve TOBB ile hayata geçirdikleri Akıllı KOBİ platformu ile sürdürmeye devam edeceklerini aktardı.

Sanayi ve elektrik üretimi amaçlı doğalgaza zam

Doğalgazda eylül ayı için mesken tarifesi sabit kalırken, sanayi ve elektrik üretim amaçlı tarife yüzde 15 zam yapıldı.

Doğalgazda sanayi ve elektrik üretimi amaçlı tarife yüzde 15 zam yapıldı. Boru Hatları ile Petrol Taşıma AŞ'nin (BOTAŞ) internet sitesinde eylül ayına ilişkin tarife tablosu yayımlandı.

Buna göre, BOTAŞ'ın konut tüketicileri için gaz dağıtım şirketlerine uyguladığı satış fiyatı mevcut tarifede olduğu gibi 1000 metreküp doğal gaz için 1488 lira olarak belirlendi.

Bu ay sanayi aboneleri için geçerli olacak tarife ağustostaki tarifeye göre 1000 metreküp doğal gaz için yüzde 15 artışla 2 bin 50 lira, elektrik üretim santrallerinin kullandığı 1000 metreküp doğal gaz için ise yine yüzde 15 artışla 2 bin 369 lira oldu. Doğal gazda fiyat tarifeleri aylık olarak hesaplanıyor.

Çavuşoğlu: Afganların ülkemizde belli bir süre kalması mümkün değil

Dışişleri Bakanı Mevlüt Çavuşoğlu, Hollanda Dışişleri Bakanı Sigrid Kaag ile düzenlediği ortak basın toplantısında Avrupa Birliği ile göç mutabakatı konusunda, "Afganlar konusunda 'biz para veriyoruz Afganları ülkede tutun, gelmesin' anlayışı olursa böyle bir iş birliği olmaz" dedi.

Bakan Çavuşoğlu, "Herhangi bir ülkenin tahliye edeceği Afganların ülkemizde belli bir süre kalması mümkün değil, böyle bir teklif gelse de kabul etmeyeceğimizi başından beri söylüyoruz" ifadelerini kullandı.

Çavuşoğlu, "Askeri uçaklar tahliye için kullanılabilir" derken, "Taliban'dan ve başka ülkelerden iş birliği talebi var" şeklinde konuştu.

Çavuşoğlu Kabil Havalimanı konusunda şunları söyledi:

"Bu tek başına Türkiye'nin ya da Katar'ın üstleneceği bir mesele değil. Çözüm iki aşamalı olabilir, biri askeri uçuşlar için. Pistlerdeki sorunun giderilmesiyle askeri uçakların tahliyesi için kullanıma açık olabilir. Böylelikle havaalanındaki durum test edilebilir.

Sorumluluğu kimler üstlenecek? Bu konudaki şartlar değişti. Taliban'dan ve bazı ülkelerden de bizimle işbirliğiyle ilgili talepler var. Bunları değerlendiriyoruz.

Herkesin emin olacağı şekilde güvenliğin tesis edilmesi gerekiyor. Bunu Taliban'a ilettik. Özellikle havaalanının içinde güvenliğin tesis edilmesi gerekiyor.

Bavulların taranması, insanların cihazdan geçirilmesi gibi işlemlerin yapılması konusunda herkesin güvенеbileceği şekilde burada tedbirlerin alınması gerekiyor."

Son dakika haberi İçişleri Bakanlığı'ndan "Ülkeye giriş tedbirleri" genelgesi!

İçişleri Bakanlığı, 81 il valiliğine gönderdiği genelgede "ülkeye giriş tedbirleri"ni duyurdu. Açıklamada, "4 Eylül 2021 Cumartesi gününden itibaren geçerli olacak şekilde belirlenen yeni tedbirlerin hayata geçirilmesi gerektiği değerlendirilmiştir" denildi.

İçişleri Bakanlığı, 81 il valiliğine ülkeye giriş genelgesi gönderdi. 4 Eylül'den itibaren geçerli olacak genelgede alınacak önlemler şöyle sıralandı:

"Koronavirüs (Covid19) salgınının yeni varyantlarının ülkemize girişinin önlenmesi amacıyla ilgi (a) Genelgemizle 1 Temmuz 2021 tarihinden itibaren tüm kara, hava, deniz ve demiryolu sınır kapılarımızda uygulanacak ülkeye giriş tedbirleri hayata geçirilmiş, ilgi (b) Genelgemiz ile de Afganistan ve Pakistan ülkelerinden gelen kişilerin ülkeye girişlerinde uygulanacak karantina tedbirleri belirlenmiştir.

Salgının seyrinde dünyada ve ülkemizde yaşanan gelişmeler ile ilgili Bakanlıkların görüşleri doğrultusunda ilgi (a) ve ilgi (b) Genelgelerimiz ile getirilen ülkeye giriş tedbirleri (Afganistan ile ilgili kısımları hariç) yürürlükten kaldırılmış ve 4 Eylül 2021 Cumartesi gününden itibaren geçerli olacak şekilde aşağıda belirlenen yeni tedbirlerin hayata geçirilmesi gerektiği değerlendirilmiştir.

1. Halihazırda durdurulmuş olan Brezilya, Güney Afrika, Nepal ve Sri Lanka uçuşlarına ilişkin uygulama yeni bir karar alınıncaya kadar aynen devam edecek ve bu ülkelerden ülkemize doğrudan seyahat edilmesine izin verilmeyecektir.

Başka bir ülkeden gelmekle birlikte son 14 günde Brezilya, Güney Afrika, Nepal ve Sri Lanka'da bulunduğu anlaşılan kişilerden ülkemize girişten azami 72 saat önce yapılmış negatif sonuçlu PCR test raporu ibrazı talep edilecek ve bu kişiler Valiliklerce belirlenecek yerlerde (ücretlerini kendileri karşılamak kaydıyla) 14 gün süreyle karantinaya alınacaktır. Karantinanın 14. gününde yapılacak PCR test sonucunun negatif çıkması durumunda karantina tedbiri sonlandırılacaktır. PCR test sonucu pozitif çıkanlar ise test sonucunun pozitif çıktığı tarihten itibaren izolasyona alınacak ve 14. günün sonunda PCR testinden negatif sonuç alınmasıyla tedbir sonlandırılacaktır.

2. Bangladeş, Hindistan ve Pakistan'dan ülkemize gelen kişilerden ülkemize girişten azami 72 saat önce yapılmış negatif sonuçlu PCR test sonucunun ibrazı talep edilecektir.

Bangladeş, Hindistan ve Pakistan'dan doğrudan gelenler ile son 14 günde bu ülkelerde bulunduğu anlaşılanlardan;

Dünya Sağlık Örgütü veya ülkemizce acil kullanım onayı verilmiş aşılardan en az iki doz (Johnson & Johnson için tek doz) yaptırdıklarını ve son dozdan en az 14 gün geçtiğini belgeleyenler ülkemize girişte karantina uygulamasından muaf tutulacaklardır.

Dünya Sağlık Örgütü veya ülkemizce acil kullanım onayı verilmiş aşılardan en az iki doz (Johnson & Johnson için tek doz) yaptırdıklarını ve son dozdan en az 14 gün geçtiğini belgeleyemeyenler ise ikametgâhlarında veya beyan edecekleri adreslerde karantinaya alınacak, karantina sürecinin 10. gününde PCR testine tabi tutulacak, 10. gün yapılacak PCR test sonucunun negatif çıkması durumunda karantina sonlandırılacak, 10. günde PCR testi yaptırmayanlar 14 gün süreyle karantinada tutulacak, test sonuçlarının pozitif çıkması durumunda Sağlık Bakanlığı Halk Sağlığı Genel Müdürlüğü'nce yayınlanan güncel pandemi rehberleri doğrultusunda hareket edilecektir.

3. Afganistan'dan ülkemize gelen kişiler ile son 14 günde bu ülkede bulunduğu anlaşılan kişilerin ülkeye girişlerine ilişkin olarak ilgi (a) ve (b) Genelgelerimizle getirilen hükümlerin uygulanmasına aynen devam edilecektir.

4. Birleşik Krallık, İran, Mısır ve Singapur'dan gelen kişilerden girişten azami 72 saat önce yapılmış negatif sonuçlu PCR test raporu ibrazı talep edilecektir.

5. İlk dört maddede sayılanlar dışında diğer ülkelerden gelenlerden tüm sınır kapılarımızdan (kara, hava, deniz, demiryolu) ülkemize girişlerde; Dünya Sağlık Örgütü veya ülkemizce acil kullanım onayı verilmiş aşılardan en az iki doz (Johnson

& Johnson için tek doz) yaptırdıklarını ve son dozdan en az 14 gün geçtiğini veya ilk PCR pozitif test sonucunun 28. gününden başlamak üzere son 6 ay içinde hastalığı geçirdiğine dair ilgili ülke resmi otoritelerince düzenlenen belgeyi ibraz edenlerden ayrıca negatif sonuçlu PCR/hızlı antijen testi raporu ibrazı talep edilmeyecek ve bu kişiler için karantina tedbiri uygulanmayacaktır.

Bu ülkelerden ülkemize girişlerde aşı sertifikasının veya hastalığı geçirdiğine dair belgelerin ibraz edilememesi durumunda girişten azami 72 saat önce yapılmış negatif sonuçlu PCR test raporu veya girişten azami 48 saat içerisinde yapılmış negatif hızlı antijen test sonucunun ibrazı istenilecektir.

6. 12 yaş altındaki çocuklar ülkemize girişlerde PCR/Antijen test raporu ile aşı sertifikası uygulamalarından muaf tutulacaktır.

7. Dış ticaretin olumsuz etkilenmemesi için uçakgemi mürettebatı, kilit personel olarak nitelendirilen gemi adamları ve tır şoförleri SARSCoV2 PCR testi ve karantina uygulamasından muaf tutulacaktır.

8. Yukarıdaki maddeler çerçevesinde ülkemize girişlerde talep edilecek aşı sertifikası, PCR/Antijen test sonucu gibi belgeler havayolu ve deniz yolu ile gelen yolcular ile kara/demir yolundan toplu taşıma araçlarıyla gelen yolcular için yolculuk öncesinde çıkış ülkesinde, taşıyıcı şirket tarafından kontrol edilecek, belgesi olmayanların sefere kabul edilmemesi sağlanacak, belgesi olmayanların sefere kabul edilmesinden ötürü ortaya çıkan sorumluluk taşıyıcı şirket tarafından karşılanacaktır.

9. Sağlık Bakanlığı tarafından tüm sınır kapılarımızdan ülkemize giriş yapacak kişiler, varış noktalarında örnekleme (sampling) temelinde PCR testine tabi tutulabilecektir.

Bu kapsamda gelen kişilerin test örnekleri alındıktan sonra nihai varış yerlerine gitmelerine izin verilecek, test sonuçlarının pozitif çıkması durumunda Sağlık Bakanlığı COVID 19 rehberi doğrultusunda tedavileri yapılacaktır. Test sonuçları pozitif çıkan kişiler ile yakın temasta buldukları kişiler kendilerinin belirledikleri adreslerde 14 günlük süre ile izolasyona alınacaklar ve 10. günün sonunda yapılacak PCR test sonuçlarının negatif olması durumunda izolasyon koşulları sonlandırılacaktır. Bu kişilerden delta varyantı taşıdığı tespit edilenlerin izolasyon koşulları 14. günün sonunda PCR testi yapılmaksızın sonlandırılacaktır.

10. Sınır kapılarımızdan ülkemize giriş yapacak vatandaşlarımızdan;

10.1 Dünya Sağlık Örgütü veya ülkemizce acil kullanım onayı verilmiş aşılarından en az iki doz (Johnson & Johnson için tek doz) yaptırdıklarını ve son dozdan en az 14 gün geçtiğini veya ilk PCR pozitif test sonucunun 28. gününden başlamak üzere son 6 ay içinde hastalığı geçirdiğini belgeleyenler ile girişten azami 72 saat önce yapılmış negatif sonuçlu PCR test raporunu ya da girişten azami 48 saat önce yapılmış negatif hızlı antijen test sonucunu ibraz edenlerin ülkemize girişlerine izin verilecektir.

03.09.2021

10.2 Madde 10.1'de belirtilen belge ya da test sonuçlarını ibraz edemeyen vatandaşlarımıza sınır kapılarında PCR testi uyguladıktan sonra ikametlerine gitmelerine izin verilecek ve test sonucu pozitif çıkanların ikametlerinde izolasyona alınmaları sağlanacaktır.

10.3 Bu şekilde ülkeye girişlerine izin verilen vatandaşlarımız, uygulama esasları Sağlık Bakanlığınca belirlenecek şekilde varış noktalarında izolasyona alınacak ve negatif sonuçlu PCR test raporu ibraz edene kadar izolasyon sürdürülecektir."

TÜİK kaçtı kaçtı, sonunda kendi verisiyle vuruldu!

Alaattin AKTAŞ

03 Eylül 2021 Cuma

- ✓ **2020'nin ölüm istatistikleri hala ortada yok. Ancak TÜİK dolaylı olarak 2020'de ölüm sayısının çok olduğunu açıkladı bile.**
- ✓ **Kişi başına gelir hesabı için ilan edilen nüfus, Cumhuriyet tarihinin en düşük nüfus artış hızının geçen yıl gerçekleştiğini ortaya koydu.**
- ✓ **Nüfusun az artmasını doğumdaki gerileme izah etmeye yetmiyor. Dolayısıyla açıklama belli: "Ölüm çok artmış!"**

Bir önceki yılın ölüm istatistikleri, içinde bulunulan yılın genellikle haziran ayında açıklanır. Bu yıl haziranda 2020'nin ölüm istatistikleri daha bir merakla beklendi. Covid-19 yüzünden yaşanan ölümlerin istatistiklere yansıtacağı ve böylece zaman zaman kuşkuya düşülen Sağlık Bakanlığı verilerini test etmenin mümkün olacağı düşünüldü. Tabii ki TÜİK haziranda ölüm istatistiklerini açıklamış olsaydı... Verilerin toplanamadığı gibi bir gerekçeyle ölüm istatistikleri açıklanmadı. Aradan üç aya yakın zaman geçti, söz konusu istatistikler ortada yok. Dün aldığımız bilgiye göre bu istatistiklerin ne zaman açıklanacağı da hala belli değil.

Ölüm istatistiklerini açıklamaktan kaçınan TÜİK aslında başka bir açıklama kapsamında ilk ipucunu çok önce vermişti. TÜİK'ten ilk sinyal nüfus istatistikleri açıklanırken aylar önce, bu yılın şubat ayında gelmişti. Ancak o zaman ölüm istatistiklerinin açıklanmasında bir gecikme olacağı beklenmediği için bu verilerin üstünde fazla durulmamıştı. Önceki gün açıklanan 2020 yılının GSYH gerçekleşmesine ilişkin verilerle nüfustaki anormal değişim bir kez daha gözler önüne serilmiş oldu.

Yani TÜİK silahını temizlerken kendini vuran biri durumuna düştü! Nüfus artış hızı geçen yıl Cumhuriyet tarihinin en düşük düzeyinde gerçekleşti. Doğum sayısında

dramatik bir gerileme yok; demek ki ölüm sayısı her zamankinden fazla. TÜİK'in bir türlü açıklayamadığı da bu değil mi zaten...

Yıl ortası nüfusun değişim oranı (%)

Yıllar	Oran	Yıllar	Oran
1927-1935	2,11	2001	1,40
1935-1940	1,70	2002	1,28
1940-1945	1,06	2003	1,20
1945-1950	2,17	2004	1,20
1950-1955	2,78	2005	1,24
1955-1960	2,85	2006	1,26
1960-1965	2,46	2007	1,25
1965-1970	2,52	2008	1,27
1970-1975	2,50	2009	1,39
1975-1980	2,07	2010	1,53
1980-1985	2,49	2011	1,48
1986	2,33	2012	1,28
1987	1,73	2013	1,29
1988	1,71	2014	1,36
1989	1,73	2015	1,34
1990	1,71	2016	1,36
1991	1,70	2017	1,31
1992	1,66	2018	1,36
1993	1,63	2019	1,44
1994	1,60	2020	0,98
1995	1,56	2021	1,22
1996	1,53	2022	1,19
1997	1,50	2023	1,17
1998	1,43	2024	1,14
1999	1,44	2025	1,11
2000	1,43		

1928-1985 genel nüfus sayımına dayalı tahmin.

1986-2006 nüfus tahminleri ve projeksiyonlar.

2007-2020 ADNKS sonuçları.

2021-2025 nüfus tahminleri ve projeksiyonlar.

Cumhuriyet tarihinin en düşük hızı

Her yıl için biri yıl ortasını, biri yıl sonunu gösteren iki nüfus açıklanıyor. TÜİK 2020'nin adrese dayalı nüfus kayıt sistemi sonuçlarını ve bu çerçevede 2020'nin yıl

sonu nüfusunu 4 Şubat'ta açıklamıştı. Aynı gün yapılan açıklamada 2020'nin yıl ortası nüfusuna da yer verilmişti.

2020'nin yıl ortası nüfusu, 2019'a göre yalnızca yüzde 0.98 artış gösterdi.

Bu “**düşük nüfus artışı**” anlamında Cumhuriyet tarihinin rekoru. 1927'den bu yana hiçbir yıl nüfus artış hızı yüzde 1'in altına düşmemişti. Daha önce en düşük hız, yıllık yüzde 1.06 ile İkinci Dünya Savaşı'na denk gelen 1940-1945 döneminde kaydedilmiş ama bu yılların hiçbirinde de yüzde 1 sınırının altına inilmemişti.

Yıl sonu oranı çok daha düşük

2020'de yıl ortası bazında yüzde 0.98'de kalan nüfus artışının yıl sonu itibarıyla yüzde 0.55 düzeyinde oluşması, yıl sonuna doğru nüfus artış hızının giderek hız kestiğini gösteriyor. Şu küçük tablo çok şey söylüyor zaten... 2019'da yıl sonu ile yıl ortası nüfus arasında 576 bin olan artış, 2020'de nasıl oldu da 229 bine geriledi.

Bu nüfus tablosu bir açıklama bekliyor (Bin kişi)

	Yıl ortası	Yıl sonu	Fark	Değ.(%)
2019	82.579	83.155	576	0,70
2020	83.385	83.614	229	0,27
Fark	806	459		
Değ.(%)	0,98	0,55		

Doğum hızı mı azaldı?

Evet biraz azalma var. 2019 yılında yüzde 1.44 olan doğum hızı, 2020'de yüzde 1.33'e gerilemiş. 2000'li yılların en düşük bebek doğumunun geçen yıl gerçekleştiği dikkati çekiyor. 2019 yılında 1 milyon 187 bin olan bebek doğumu geçen yıl 1 milyon 113 binde kalmış. Azalma var ama yalnızca 74 bin. Doğum ve ölüm sayısının farkını alıp bunu nüfus artışı olarak düşünmek pek sağlıklı sonuç vermiyor ama yine de bebek doğumundaki 74 binlik azalmanın nüfus artış hızını aşağı çekmeyeceği ortada.

O zaman geriye ne kalıyor?

Tabii ki herkesin düşündüğü gibi ölüm sayısının çok yüksek olduğu gerçeği...

Vefat edenlerin çok istisnai durumlar hariç ertesi gün toprağa verildiği, anında nüfustan düşüldüğü, ölüm nedenlerinin mutlaka kayda girdiği dikkate alınır, sekiz ayda bu istatistiklerin henüz derlenememiş olmasını nasıl yorumlayacağız.

03.09.2021

Ya da Şunu sormamız gerekiyor:

“Kaydı böylesine sağlıklı tutulan bir istatistik setini bir araya getirmekte bu kadar zorlanan bir kurumun çok geniŐ saha çalışmasıyla üretmek durumunda olduğu ve çok sık periyotlarla açıkladığı verilerin güvenilirliğine nasıl ikna olacağız?”

Bilimsel yolla çözülmeyen sorun, kök verir...

Ferit Barış PARLAK

03 Eylül 2021 Cuma

Büyüme verileri birçok şey anlatıyor...

Anlattıklarını dinlemek; sorunları/eksikleri görüp, gidermek/tamamlamak gerekiyor...

Tersini yapmak, sorun büyütmekten başka bir işe yaramıyor...

* * *

Örnek mi?

21,7 büyürken, vatandaşın tüketimi yüzde 22,9 büyümüş...

Büyümeye, en yüksek katkıyı "tüketim" vermiş...

* * *

Tüketmek kötü bir şey değildir...

Ekonomideki canlılığın ve refahın göstergesidir...

Ama, tüketimin nasıl arttığı, ekonomiler için "hayati" önemdedir...

* * *

Vatandaşın harcaması/tüketimi, gelir etkisiyle mi artmış?

Tasarrufu mu vardı da, harcaması artmış?

* * *

03.09.2021

Tüketici ve ihtiyaç kredilerindeki artış, harcama/tüketim artışının kaynağının gelir veya tasarruf olmadığını anlatıyor...

Sorun, **“Beni görün; çığ gibi büyüyebilirim”** diyor...

* * *

Örneğin ihracat artışı...

TL'nin değeri rekor oranda düşükken...

Euro-Dolar paritesi 1'i değil, 1.20'yi zorlarken ve bu ihracatçımız için ciddi bir teşvik unsuruyken...

İşçi ücretleri dip seviyedeysen...

AB pazarları için Türkiye'den almak avantajlı hale gelmişken...

“İhracatımız artıyor” diye seviniyoruz...

Düşük kâr marjına, teknik eleman ve/veya işçi açığına, borçluluğa, çalışanların ve dolayısıyla ülkenin refahına katkısına ve bu artışın sürdürülebilirliğine bakmıyoruz...

VELHASIL

Çıraklığını yapmadığımız işin, ustası olmak istiyoruz;

“kazanmadan harcamak”, “ekmeden biçmek”, “sorunu bilmeden, çözmek” gibi...

Çırac heyecanlıdır, tez canlıdır; çıraclık süreci bu nedenle yorucu/yıpratıcıdır...

Sorunu en küçük ayrıntısıyla ortaya koyabilendir; parçaları, olması gerektiği gibi birleştirebilmek için kazanılan bilginin/tecrübenin ve çabanın/sabırın adı ustalıktır...

Abdulkadir Selvi

Kılıçdaroğlu, Akşener ve İmamoğlu'ndan karşılıklı hamleler

3 Eylül 2021

CHP Genel Başkanı Kemal Kılıçdaroğlu'nun, "Millet İttifakı birden çok aday çıkarabilir" sözleri muhalefet cephesini karıştırdı.

Muhalefet, İstanbul ve Ankara seçimlerini işbirliği yaparak kazanmayı başarmıştı. **Ekrem İmamoğlu** ve **Mansur Yavaş**, 25 yıl sonra İstanbul ve Ankara'yı AK Parti'den almıştı. Bu başarı muhalefette 2023 seçimlerine de ortak adayla gidersek başarılı oluruz umudunu doğurdu. İstanbul modeli muhalif seçimde motivasyona neden oldu.

Millet İttifakı liderleri **Kılıçdaroğlu** ve **Akşener** de 2023 seçimlerine giderken, ortak cumhurbaşkanı adayı çıkarılması konusunda güçlü mesajlar vermişlerdi. Ben iki liderin önceliğinin hâlâ ortak adaydan yana olduğunu düşünüyorum.

Ancak **Kılıçdaroğlu**'nun seçimleri kazanabilmek için ortak aday çıkarılmasının ne denli önemli olduğu vurgusunu yapması beklenirken, 2023 seçimlerinde muhalefetin birden fazla cumhurbaşkanı adayı olabileceğini söylemesi hesapları karıştırdı.

Peki **Kılıçdaroğlu**, birden çok adayın muhalif seçimde moral bozukluğuna yol açacağını düşünemedi mi? **Kılıçdaroğlu** bunu ölçecek kadar siyasi tecrübeye sahip bir lider. Ama aynı zamanda usta bir oyuncu.

KILIÇDAROĞLU'NUN HAMLESİ

1) **Kılıçdaroğlu**, ortak adaya odaklanmakla birlikte, birden fazla aday kartıyla elini güçlü tutmak istedi.

2) CHP Lideri'nin bu önerisinin zamanlaması önemliydi. Millet İttifakı lideri **Meral Akşener**'in, **Ekrem İmamoğlu**'nu İkinci Fatih'e benzettiği konuşmasından sonra yaptı.

3) Ortak cumhurbaşkanı adayını **Meral Akşener** ile birlikte belirleyecekler. **Akşener, İmamoğlu**'na güçlü bir destek verince **Kılıçdaroğlu**, birden çok aday modelini gündeme getirdi.

4) **Kılıçdaroğlu, Akşener**'in çıkışını kendi adaylığının tehlikeye girmesi olarak gördü. Eğer **Akşener, İmamoğlu** ya da **Yavaş** üzerinde ısrar ederse, ortak aday formülünün suya düşeceğini gördü, çoklu aday modelini masaya sürdü.

KILIÇDAROĞLU'NUN KAFASI NET

Cumhurbaşkanı adaylığı konusunda **Kılıçdaroğlu**'nun kafası net. CHP Lideri adım adım hedefine doğru ilerliyor.

1) **Kılıçdaroğlu, İmamoğlu ve Yavaş**'in adaylığını düşünmüyor.

2) Eğer Millet İttifakı'nın ortak adayı olabilirse cumhurbaşkanı adayı olmakta kararlı.

3) Kendisi ortak aday olmadığı takdirde seçimi kazanabilmek için AK Parti ve HDP tabanından oy alabilecek, muhafazakâr seçmenin ve Kürtlerin de desteğini sağlayabilecek üçüncü bir ismin ortak aday olmasını savunuyor.

4) **Muharrem İnce** örneğinde olduğu gibi **İmamoğlu** ya da **Yavaş**'in aday olması durumunda **Erdoğan** karşısında en çok oyu alacağı için CHP Genel Başkanlığı'na göz dikeceğini biliyor. Şimdiden onun önünü kesmeye çalışıyor.

5) Ortak aday çıkmadığı takdirde CHP'nin adayı olup, seçimi kazanamasa da **Erdoğan** karşısında en yüksek oyu alarak genel başkanlık koltuğunu korumak istiyor.

2023 seçimlerine giderken muhalefet cephesini dikkatle takip etmek gerekiyor. Çünkü **Meral Akşener, Ekrem İmamoğlu** ve **Kemal Kılıçdaroğlu** üçgeninde karşılıklı hamleler yapılıyor. Bu aşamada hamle üstünlüğü **Kılıçdaroğlu**'nda ama **Akşener** ile **İmamoğlu** "**Güç birliği**" yaparsa işin rengi değişebilir.

CHP DE TANJU ÖZCAN GİBİ Mİ DÜŞÜNÜYOR?

CHP'li Bolu Belediye Başkanı **Tanju Özcan**'ın bebeği olmadığı için kendisinden yardım isteyen "**tesettürlü**" bir hanımla ilgili imalı konuşması hakkında CHP sessiz.

CHP suskun. CHP'den şu ana kadar çit çıkmadı.

Bırakın **Tanju Özcan** hakkında işlem yapmayı, bir açıklama dahi yapamadılar. Sadece CHP değil, kadın dernekleri de sessiz.

CHP'deki ve kadın derneklerindeki bu sessizlik onay anlamına mı geliyor?

03.09.2021

Bu soruyu sormak için birkaç gün bekledim. CHP'ye haksızlık etmemek için, **Tanju Özcan**'ı ayıpladığım yazımda CHP neden ihraç etmiyor diye bir soru sormadım.

CHP'nin ne yapacağını görmek için bekledim.

Eğer CHP yönetimi **Tanju Özcan** hakkında işlem başlatsaydı, tepki gösteren bir açıklama gelseydi, hatta bir tweet atılsaydı, "**CHP'ye helal olsun**" derdim. İlkeli duruş budur diye destek çıkardım.

Ama olmadı.

BU SESSİZLİK NEDEN?

CHP'deki bu sessizlik ne anlama geliyor? CHP de **Tanju Özcan** gibi mi düşünüyor?

Kadın derneklerinin bu sessizliği ne anlama geliyor? Yoksa onlar da mı **Tanju Özcan** gibi düşünüyor?

28 Şubat sürecinde genç kızlar başörtülü oldukları için üniversitelere sokulmadığı, ikna odalarına alındığı, zorla başörtüleri çıkarılmak istendiği zaman da sessiz kalmıştı kadın dernekleri. Artık o dönemlerin aşıldığını düşünüyordum. Artık aşılması gerektiğine inanıyordum.

Siyahlar ve beyazlar gibi iki ayrı insan yok. Siyahıyla, beyazıyla insanlar bir ve eşit. Başörtülü ve başörtüsüz diye iki ayrı kadın da yok. Başörtülü ve başı açığıyla kadın kimliği tek. Ve hepsi de saygıyı hak ediyor.

KILIÇDAROĞLU NE DÜŞÜNÜYOR

Ancak çocuk sahibi olmak gibi ulvi bir duyguyla kendisinden yardım isteyen bir kadının talebini imalı bir dille kamuoyuyla paylaşmaktan zerre kadar hicap duymayan **Tanju Özcan** hakkında CHP yönetiminin harekete geçmemesi, onayladıkları anlamına geliyor.

Başörtüsü yasağını CHP'nin geçmişteki bir yanlışı olarak gören, Parti Meclisi'ne başörtülü **Sevgi Kılıç**'ı alan **Kılıçdaroğlu** bu konuda ne düşünüyor merak ediyorum.

Kılıçdaroğlu'nu geçtim eşi **Selvi Hanım** ne düşünüyor, onu merak ediyorum.

Hem başörtülüler konusunda bir açılım yapacaksınız hem Bolu belediye başkanınız "**tesettürlü**" vurgusuyla iğrenç bir konuşma yapacak siz ona sessiz kalacaksınız.

Olmuyor **Kemal Bey** olmuyor. Konuşulacaksa şimdi konuşulmalı.

Bu iş öyle seçim dönemlerinde başörtüsü açılımı yapmakla olmuyor. Bu tür anlar bir samimiyet testini gerektirir.

AYLİN NAZLIKA NEDEN SESSİZ

CHP Kadın Kolları Başkanı **Aylin Nazlıaka** ne düşünüyor merak ediyorum. **Aylin Nazlıaka** şimdi tepki göstermeyecekse ne zaman gösterecek?

Yoksa **Aylin Nazlıaka**'nın kafasında da kadınlar başörtülü ve başı açık olarak ikiye mi ayrılıyor? Tesettürlü olduğu için bir kadına yapılan hakareti meşru mu görüyor?

Bir de CHP'nin başörtülü PM üyesi **Sevgi Kılıç**'in ne düşündüğünü merak ediyorum. **Sevgi Hanım, Tanju Özcan**'ın sizin gibi tesettürlü olan bir kadınla ilgili sözleri sizi rahatsız etti mi?

Kılıçdaroğlu'na, **Aylin Nazlıaka**'ya, **Sevgi Kılıç**'a bunları niye soruyorum? Çünkü şu ana kadar **Tanju Özcan**'a tepki göstermediler. Çünkü CHP henüz bir işlem başlatmadı. Bu sessizlikleri onayladıkları anlamına mı geliyor?

ÖZRÜ KABAHAATİNDEN BÜYÜK

Tanju Özcan gelen tepkiler üzerine bir açıklama yapmış.

Güya özür diliyor. Ama özrü kabahatinden büyük.

“Bu anlattıklarımın üzüntü duyan kadınlar varsa... Onlardan da özür dilemek düşünüyor bana” diyor.

Tesettürlü bir kadınla ilgili çirkin ifadelerinden dolayı özür dilemesi gerekiyorken, beyefendi bundan üzüntü duyan kadınlar varsa onlardan özür diliyor.

Esfender KORKMAZ

Nasıl yoksullaştık?

3 Eylül 2021 Cuma

İkinci çeyrek için açıklanan yüzde 21,7 büyüme açıklanmışken yoksulluğu neden konuşuyoruz?

GSYH'da yaratılan katma değerdeki artış, eğer sabit gelirlilerin, düşük gelir gruplarının reel gelirini artırmıyorsa, GSYH büyür ve fakat nispi anlamda yoksul sayısı artar. Zengin- fakir farkındaki fark açılır.

Kaldı ki, ikinci çeyrek büyümede baz etkisi yüksek oldu. Eğer 2020 ikinci çeyreğinde büyüme oranı eksi 10,4 olmayıp da sıfır olsaydı, bu sene ikinci çeyrek büyüme yüzde 9,7 olacaktı.

TÜİK verilerine göre; Türkiye yoksullaştı ve zengin- fakir arasındaki fark açıldı.

1. Nüfusun en fakir kısmını oluşturan yüzde 20'lik kesimin GSYH'dan aldığı pay 2005 yılında yüzde 6,1 iken, 2020 yılında yüzde 5,9'a geriledi. Yani yoksulluk arttı.
2. Nüfusun en zengin yüzde 20'lik kesiminin GSYH'dan aldığı pay, 2005 yılında yüzde 44,4 iken, 2020 yılında yüzde 47,5'e yükseldi. Yani zengin daha zengin oldu.
3. Gini katsayısı 2005 yılında 0,380 iken 2019 yılında yüzde 0,410 oldu, yani gelir dağılımı bozuldu.
4. Nüfusun en zengin yüzde 20'lik kısmının geliri 2005 yılında en fakir yüzde 20'lik kısmının gelirinin 7,3 katı iken, 2019 yılında 8 katına çıktı. Yani **Zengin-fakir farkı açıldı.**

Halk neden yoksullaştı?

1) Siyasi iktidarın tercihleri bellidir. Uygulamada halktan veya bir kesimden alıyor, başka kesimlere gelir ve servet transferi yapıyor.

Kamu- özel işbirliği yoluyla yapılan yatırımlarda, yüksek maliyetler, talep garantisinin yükünü vergi verenler çekiyor. Karayolları ve köprüler kamu yatırımlarıdır. Bu yatırımlara fahiş fiyat uygularsanız, haksız vergi almış olursunuz. Köprüler, geçitler ve karayollarının fiyatları aracı olanlardan haksız vergi almış oluyor. Bu toplananlar, bütçeden popülist harcamalara gidiyor.

Kamu bankalarından, siyasi iktidar yarattığı taraf medya için tartışmalı krediler verdi.

Düşük faiz tutkusu nedeni ile bankalara TL mevduat yatırımlarının Temmuz ayı itibarıyla yıllık getirisi eksi yüzde 9 oldu. Yani mevduat sahibi bankalara gizli vergi verdi.

2) Cari açık kaynak kaybı ve yoksullaşma demektir. Türkiye 2003 yılından 2020 sonuna kadar 611,2 milyar dolar cari açık verdi. Cari açık kaynak çıkışı demektir ve GSYH büyümeye doğrudan yansımaz ve fakat yurt dışına kaynak çıkışı olduğu için servet kaybına neden oldu.

3) Halkın enflasyonu ile ilan edilen enflasyon farklıdır. Kur artışı enflasyona yansıyor. MB reel kur endeksine göre, TL döviz karşısında yüzde 40'a yakın daha düşük değerdedir. TL değer kaybı, madalyonun tersi kurun artması ithalat yoluyla doğrudan üretim maliyetlerini ve Yİ- ÜFE'yi artırıyor. Yİ-ÜFE'de perakendeye ve TÜFE oranlarının artmasına neden oluyor.

Gelirler aynı oranda artmadığı tersine daraldığı için, enflasyon halkın satın alma gücünün düşmesine neden oluyor.

İşçi ve memur daha çok kaybediyor. Çünkü TÜİK'in açıkladığı ve zam olarak düzeltme yaptığı ortalama TÜFE oranı, mutfak enflasyonundan daha düşüktür. Bu durumda Türkiye'de TÜİK geçinme endeksi hazırlamadığı ve düzeltme bu endekse göre yapılmadığı için, işçi ve memurun satın alma gücü düşüyor ve yoksullaşıyor.

4) Yeraltı ekonomisinin ve yolsuzluğun milli gelir içindeki payı yüksektir. Son aylarda iddialar açıklanan bilgi ve belgeler, Türkiye de yeraltı ekonomisinin ve yolsuzluğun sandığımızdan daha yüksek olduğunu gösteriyor.

Mamafih; Uluslararası Şeffaflık Derneği 2021 raporunda; "**Dünya yolsuzluk sıralamasında Türkiye'nin, ekonomik, sosyal ve politik istikrarsızlıkların yoğun olduğu, demokrasi ile tanışmamış birçok ülkenin gerisinde kaldığı**" açıklandı.

Bu tür gelirler kayıtlara geçmiyor. Ama fiilen gelir dağılımını bozuyor.

5) Kamu harcamaları, sosyal destekler, eğitim ve sağlık politikaları gelir dağılımını etkiler. Bütçe harcamaları içinde yapılan ve sosyal amaçlı olmayan popülist amaçlı destekler, gelir dağılımını bozdu.

6) Vergilerin üçte ikisini zengin ve fakirin aynı oranda verdikleri ÖTV- KDV gibi dolaylı vergilerden oluşuyor. Vergi adaletsizliği gelir dağılımını bozuyor.

7) İşsizlik, sendikasılaşma işçinin pazarlık gücünü düşürdü. 2012 ikinci çeyrek atıl işgücü oranı yüzde 25 oldu. 17 milyon insan çalışmıyor veya çalışmıyor. Bunların ya hiç geliri yoktur, yada çok sınırlıdır. Bu kadar yüksek atıl işgücü aynı zamanda insan gücü kaynaklarının da etkin kullanılmadığını göstermektedir.

Dahası işçinin pazarlık gücü kalmadı. Zira atıl işgücünün olduğu, beş milyon Suriyelinin boğaz tokluğuna çalıştığı bir Türkiye'de işçinin pazarlık gücü yok demektir.

03.09.2021

* 2003 yılında işçilerin yüzde 57,9'u sendikalı idi. 2021'de bu oran yüzde 14,4'e geriledi.

* 2021 yılında kayıtlı işçi sayısı 14.071.096, kayıtlı işçinin yüzde 14,4'ü yani 2.069.476 işçi sendikalıdır. İşçilerin yüzde 85,6'sı sendikasızdır.

AKP iktidarı, demokratik kurumları, sivil toplum örgütlerini ve bu çerçevede sendikaları tek tek ve zamana yayarak etkisizleştirdi.

Elbette gelir dağılımında aşırı bozulma ekonomik ve sosyal dengeleri de bozdu.
Özetle;

* Gösteriş amaçlı tüketim arttı. Üretim Kapasitesi düşük kaldı.

* İkili piyasa yapısı oluştu. Şimdi 15.000 liraya da palto var. 600 liraya da palto var.

* Sosyal sorunlar tırmandı.

Çözüm ise önce doğru teşhisten geçer. Yoksulluğu görmeyen veya yaratan iktidarların çözüm şansı da yoktur.

İbrahim Kahveci

Maaşından feragat eden memur

Bildiğiniz gibi maaşlar fiyat artışları ana baz alınarak belirleniyor. Kimse çıkıp da "Bak ülke yüzde 21,7 büyümüşüz, hadi size bundan pay verelim" demez.

Boşuna beklersiniz.

Ücret artışında temel faktör enflasyondan geliyor. Ne kadar enflasyon o kadar eklemek. Ana düstur bu...

İyi ama gerçek enflasyon ne? Resmi enflasyon içinde de farklı sektörler, hatta farklı ürünler farklı fiyat değişimleri gösteriyor.

Mesela ben soframa bakarım, dar gelirliyim diyorsanız daha yaz aylarında olmasına rağmen gıda enflasyonu yüzde 25,54'e çoktan vardı. Yok bu pandemide araba almam lazım diyorsanız orada da fiyatlar yüzde 33,40 artış gösterdi.

Yok bunları umursamıyorsanız ve ben eskiye bakarım diyorsanız yaşadınız. Telefon ve telefaks ekipmanında fiyatlar artışı bırakın, yüzde -1,03 gerileme göstermiş bile. Tütün içerim diyorsanız bu yıl fiyatlar nerede ise aynı kalmış. Eğlenceye düşkünüm diyorsanız, işte o eğlence araçlarının fiyatları da sadece yüzde 7,83 artış göstermiş.

Yok ama benim işim yağcılık diyorsanız işte orada yandınız. Yağ fiyatları son bir yılda yüzde 47,09 artmış.

İşte bütün bu sektörlerin toplamında ortalama bir Türk vatandaşı için genel fiyat artışı yüzde 18,95. Tabii ki bu temmuz ayı endeksi...

Ağustos henüz gelmedi. Muhtemelen ağustos ayında küçük bir kıyamet kopacak.

İstanbul'da ağustos ayında fiyatlar yüzde 1,88 artış göstermiş. Türkiye için ve daha genel ürünler için bu rakamı düşünmeyin.

Muhtemelen yüzde 20 rakamına dayanacağız.

03.09.2021

Ama o da ne? Belki de TÜİK bir mucize daha yaratır.

Belki de Türkiye'de fiyatlar öyle çok yükselmemiştir.

İşte bu meseleleri bugüne kadar en fazla ekonomistler, gazeteciler gündeme taşımaya çalıştı. Ama işin bir de kendi tarafı var. Yani memurlar tarafı...

Düşünsenize, kendi açıkladığınız enflasyona göre maaşınız belirleniyor. Ama kendi açıkladığınız enflasyon konusunda da ciddi şüpheler tartışılıyor kamuoyunda.

Mesela sadece sigara zammı olayı var. 2018-2019 yıllarında sigara ağırlığı düşüyor ve sigaraya büyük zam yapılıyor. Ve ardından ertesi yıl sigara ağırlığı yeniden artıyor. Sadece bu değişimler bile maaşların yüzde 1'ine yakını yok etti bile.

Sen bunu görüyor ve biliyorsun ama bir şey yapamıyorsun. Çünkü 657'ye tabi devlet memurluğu var.

Ama durum şu ki, aslında kendi maaşından kendi elinle feragat etmiş oluyorsun. Düşük enflasyon ile hissedilen enflasyon tartışması aslında senin maaşının tartışması... Hatta senin temsilcin bile pazarlığa oturduğunun yarısı ile masadan kalkıyor ama yine reel olarak kazandığın bir şeyin olmadığını en iyi sen biliyorsun.

Neyse...

Gazetecilik böyle bir şey.

Başkası için mücadele ederken bile aslında o başkası senin yolunu en fazla kapatan olabiliyor. Meslek böyle bir şeymiş.

***

Bu toplum sosyal medyada olsun, halk arasında olsun siyasi anlamda çok ilginç sözler işitti.

Mesela;

- "Ömrümden ömür al, ona ver"

- "Sağlığımdan al, ona sağlık ver"

gibi...

Ama bu kez bir bakıma şunu görüyoruz. Memurlar maaşlarından almayı vermiş oluyorlar.

Bakalım sonucu nereye varacak? Bakalım gerçeği sorgulayan 657'ler ne diyecek?

03 Eylül 2021, Cuma

BAŞYAZIMEHMET BARLAS

Heyecanlandıran rakamlarla Türkiye büyüyor

Hepimizi heyecanlandıran rakamlar var.

Ağustos ayında ihracat % 52 artmış, yani 19 milyar dolara ulaşmış.

Bu demektir ki yıllık ihracat 207 milyar dolar oldu.

Bir diğer heyecan veren rakam da 2021 yılına ilişkin büyüme tahmini.

Eğer bu rakam yüzde 8.50'ye ulaşırsa dünyanın en hızlı büyüyen ikinci ülkesi oluruz.

Buna benzer rakamlar ve yatırım hedefleri sürekli açıklanıyor.

Cumhurbaşkanı **Erdoğan**'ın her konuşmasında ele aldığı konular bunlar.

Sanki bir yarış var ve AK Parti iktidarı bu yarış kazanmak için her şeyi yapıyor.

SİYASETİN YARISI TOPAL

Gelgelelim muhalefete... Onlarda hizmete dönük bir yarış olmadığı kesin.

Cumhuriyet Halk Partisi'nin yönetim kadrolarını büyüme rakamları falan hiç ilgilendirmiyor.

Onlar için önemli olan, 2023'te Cumhurbaşkanı **Erdoğan**'a karşı kaç tane aday çıkaracaklarını saptamak.

Seçimi kazanırlarsa Türkiye coğrafyasının neresinde neyi inşa edeceklerini hiç bilmiyoruz.

Buna karşı mesela ellerinde tuttıkları İstanbul Büyükşehir Belediyesi'nde iflaslar birbirini kovalıyor.

Kısacası, rekabetsiz, yarışmasız bir demokrasi bu.

Bunun sonunda Türkiye eskisi gibi bunalımlı, batacak günlere döner mi, bilemiyorum.

Ama bir gerçek var ki, Türk siyasetinin yarısı topal.